

Förutsättningar för HVB i egen regi

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Rapport gällande utredningsuppdraget "Förutsättningar för ett kommunalt HVB" noteras
2. Ställningstagande till införande av HVB i egen regi tas i framtida budgetarbete

Ärende

Social- och omsorgsförvaltningen har på nämndens uppdrag utrett förutsättningarna för HVB i egen regi. Ett kommunalt HVB skulle enligt nämnden bättre styra över kostnader, kvalitet, och öka förutsättningarna till en sömlös vårdkedja. Dessutom finns en förväntan att utveckla eftervården med insatser på hemmaplan utifrån ungas behov. Enheten för kvalitet- och utveckling barn och unga, har tillsammans med verksamhetschef inom Råd och stöd undersökt förutsättningarna och presenterar arbetet i en rapport. Utredningen bygger på uppgifter från ungdomar, socialarbetare och forskning samt ekonomiska beräkningar från jämförbara verksamheter.

Utifrån lagstiftningens intentioner om närhet, kontinuitet och flexibilitet, de forskningsresultat som finns för institutionsvård och de synpunkter ungdomar framför i utredningen borde principen vara att flertalet av alla placeringar ska ske i den unges närområde. För att öka chanserna för en ung person och hans förutsättningar till förändring att på sikt leva ett självständigt liv är att den unges föräldrar är involverade och att placeringen bidrar till en fungerande familj. Att ett HVB finns nära den unges familj och hans uppväxtmiljö ökar fortsättningarna för detta arbete. Vården bör även bedrivas i nära och tät kontakt med skolan i syfte att stödja ungdomarna till goda skolprestationer. Utredningen ser inga hinder att driva ett HVB i kommunal regi och rapporten presenterar utifrån aktstudier, intervjuer och forskning ett förslag på ett icke centralt placerat mindre HVB för pojkar i yngre tonåren, 13 - 16 år. Ett HVB som är så hemligt som möjligt och bemannas av, som ungdomarna uttrycker i rapporten, med "bra personal".

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Tjänsteskrivelse utredningsuppdrag förutsättningar kommunalt HVB.docx 2
Utredning av förutsättningar för HVB på hemmaplan.pdf

Bakgrund

Social- och omsorgsnämnden har tilldelat förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för HVB i egen regi. Bakgrunden till uppdraget är att kostnaderna för externa placeringar ökat de senaste åren. Ytterligare skäl är det mediala intresset och uppmärksamheten kring HVB-vården och dess brister, varav några rört HVB-hem som Linköpings kommun anlitat. Genom ett HVB i egen regi vill kommunen bättre styra över kostnader, kvalitet, och öka förutsättningarna till sömlös vårdkedja. Dessutom öka möjligheten att utveckla eftervården med insatser på hemmaplan utifrån ungas behov. Utredningens resultat presenteras i en rapport och bygger på uppgifter från ungdomar, socialarbetare och forskning.

Forskningens slutsatser är att institutionsvård är en utmaning och ofta inte leder till önskat resultat. För att öka chanserna för de unga och ge dem förutsättningar till förändring och på sikt ett självständigt liv är att de placerade ungdomarnas föräldrar är involverade och att placeringen bidrar till en fungerande familj. Vården för de unga ska fokusera på förmåga till självreglering och självkontroll, social kompetens samt en nära och tät kontakt med skolan i syfte att stödja ungdomarna till goda skolprestationer.

Om de unga får välja, väljer de inte ett HVB utan ett boende i en familj. Måste det bli ett HVB vill de att den perioden blir så kort som möjligt. Möjligheten till att bibehålla kontakter med viktiga vuxna och vänner samt att få stöd och hjälp i att upprätta brustna relationer beskriver ungdomarna som viktigt. De uttrycker också betydelsen av att boende och skola samarbetar för att de ska lyckas med sina studier.

Forskning såväl som ungdomarna själva beskriver betydelsen och riskerna av grupsammansättningen på ett boende. Studier visar att det finns risk för negativ inlärning och "smittoeffekt" då ungdomar med allvarliga beteendeproblem bor tillsammans med ungdomar som från början har få eller måttliga beteendeproblem. Ungdomar såväl som socialarbetare talar om den viktiga "matchningen" mellan den unge och boendet.

Utredningens aktstudie ger endast i några fall tydliga beskrivningar av betydelsen av placering i närområdet eller behovet av en placering långt från hemorten. Den genomgång av aktuella vårdplaner för de ungdomarna mellan 13-16 år som vid utredningsuppdraget var placerade (totalt 26), ger en ögonblicksbild. Bedömningen utifrån dessa är att fler pojkar (11) än flickor (5) gynnas av en placering på ett lokalt HVB.

Två av de tre kommuner vi varit i kontakt med har kommunala HVB. Gemensamma framgångsfaktorer för dessa är en stabil personalgrupp med hög kompetens. Dessutom delar de erfarenheten av att utifrån de placerade ungdomarnas behov ha och en nära, tät och praktisk samverkan med andra

enheter och förvaltningar inom respektive kommun. Karlstad beskriver även vikten av det "gemensamma ägandet" för HVB, vilket realiserar via en gemensam organisation och ledning för utredning, öppenvård och skola. Det samlade ansvaret beskrevs som gynnsamt för ett gemensamt lärande och möjligheten att kontinuerligt förändra och förfina arbetsprocesser och metoder både inför och under ungdomarnas placering.

Ekonomiska konsekvenser

Den ekonomiska beräkning som rapporten presenterar för ett HVB om 8,5 mkr/år (exklusive hyreskostnader) samt den uppstartskostnad på 600 000 tkr ryms inte inom befintlig budget. Ett beslut om att uppdra att starta ett HVB i egen regi behöver utifrån detta tas med i arbetet med internbudget 2024.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum där exemplifieras bland annat att vård- och omsorgstjänster ska ges utifrån en **helhetssyn** på den enskilde.

Skolor med studiero där fler klarar kunskapsmålen och i detta målområde omnämns även att Linköping ska vara den bästa kommunen för barn och unga att växa upp i och att **alla** elever har en bra skola där eleven möts av höga förväntningar, en trygg och lugn miljö samt får rätt hjälpmedel för att nå sin fulla potential.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Rapporten ger ett förslag på ett enkönat HVB och i detta fall för enbart pojkar. Förslaget om en enkönad verksamhet bygger på ungdomarnas egna erfarenheter och upplevelser av att vården får en sekundär betydelse då flickor och pojkar bor gemensamt. Uppdraget var att beskriva förutsättningarna för **ett** HVB, och då blev förslaget ett HVB för pojkar eftersom det var fler pojkar än flickor som i nuläget bedömdes ha störst behov av en placering nära familjehemmet.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

Information enligt medbestämmandelagen har lämnats.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Marita Lindblad Johansson